

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات

محیط زیست

تدوین:

مسعود قربانی لاجوانی

انتشارات پتر دانش

عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه قوانین و مقررات محیط زیست / تدوین مسعود قربانی لاجوانی.
مشخصات نشر	تهران: چتر دانش، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۶۱۸ ص:، جدول: ۵/۲۱×۵/۱۴، س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۷۸-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیپا	
یادداشت	چاپ قبلی: چتر دانش، ۱۳۹۶ (۵۹۱ ص.).
یادداشت	کتابنامه به صورت زیر نویس.
موضوع	حقوق محیط زیست — ایران — Environmental law
شناسه افزوده	قربانی لاجوانی، مسعود، ۱۳۶۵ -
رده بندی کنگره	KMH ۳۱۲۷
رده بندی دیویی	۳۴۴/۵۵۰۴۶
شماره کتابشناسی ملی	۹۰۲۶۴۱۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا	

نام کتاب	مجموعه قوانین و مقررات محیط زیست
ناشر	چتر دانش
تدوین	مسعود قربانی لاجوانی
نوبت و سال چاپ	اول - ۱۴۰۱
شمارگان	۱۰۰۰
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۷۸-۱
قیمت	۲۸۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آنها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آنها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصفه ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

- قانون ملی شدن جنگل‌های کشور مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ ۱۰
- آیین‌نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگل‌ها مصوب ۱۳۴۲/۰۶/۰۶ ۱۵
- قانون دریایی ایران مصوب ۱۳۴۳/۰۶/۲۹ ۲۷
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۸) قانون دریایی ایران مصوب ۱۳۹۶/۰۳/۲۱ ۹۴
- قانون حفظ نباتات مصوب ۱۳۴۶/۰۲/۱۲ ۱۰۵
- آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ نباتات مصوب ۱۳۴۶/۱۰/۰۴ ۱۱۲
- قانون شکار و صید مصوب ۱۳۴۶/۰۳/۱۶ ۱۲۸
- آیین‌نامه اجرایی قانون شکار و صید مصوب ۱۳۹۸/۱۰/۰۸ ۱۳۷
- قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶/۰۵/۲۵ ۱۴۳
- آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۴ مکرر قانون اصلاح قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۹/۰۹/۲۲ ۱۸۳
- آیین‌نامه اجرایی تبصره ۵ ماده ۳۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۷۵/۰۹/۱۴ ۱۸۵
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۶/۲۲ ۱۸۹
- قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۶۷/۰۶/۲۹ ۲۰۰
- آیین‌نامه اصلاحی آیین‌نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۹۰/۰۲/۲۶ ۲۰۲
- قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست مصوب ۱۳۵۳/۰۳/۱۸ ۲۱۰
- آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست مصوب ۱۳۵۴/۱۲/۰۳ ۲۱۷
- قانون اراضی مستحدث و ساحلی مصوب ۱۳۵۴/۰۴/۲۹ ۲۲۶

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۲) ماده (۲) قانون اراضی مستحدث و ساحلی مصوب ۱۳۸۷/۰۱/۱۴.....	۲۳۳
قانون حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی با مواد نفتی مصوب ۱۳۵۴/۱۱/۱۴.....	۲۳۵
لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۰۳.....	۲۳۸
آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهر تهران مصوب ۱۳۵۹/۰۷/۰۱.....	۲۴۱
آیین‌نامه قانون اصلاح قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب ۱۳۸۸/۰۵/۱۳.....	۲۴۴
قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶.....	۲۵۲
آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۳/۰۷/۱۸.....	۲۷۰
قانون حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه‌های مرزی مصوب ۱۳۶۲/۰۵/۱۸.....	۲۸۳
آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه‌های مرزی مصوب ۱۳۶۳/۱۲/۱۸.....	۲۸۵
قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۱۳۶۸/۰۱/۲۰.....	۲۹۴
آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۱۳۶۹/۰۲/۰۲.....	۳۰۲
قانون تشکیل کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی مصوب ۱۳۷۰/۰۵/۰۹.....	۳۱۱
آیین‌نامه اجرایی ماده واحد قانون تشکیل کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی مصوب ۱۳۷۲/۰۲/۱۲.....	۳۱۳
قانون تشکیل شورای عالی اقیانوس‌شناسی کشور مصوب ۱۳۷۰/۰۵/۲۰.....	۳۱۷
آیین‌نامه مربوط به وظایف و طرز کار شورای عالی اقیانوس‌شناسی کشور و کمیته‌های هفتگانه آن مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۸.....	۳۱۹
قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۱۳۷۱/۰۷/۰۵.....	۳۲۳

- آیین‌نامه اجرایی ماده ۱ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ ۳۲۵
- آیین‌نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ ۳۲۷
- قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۱۳۷۲/۰۱/۳۱ ۳۳۱
- آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی آب مصوب ۱۳۷۳/۰۲/۱۸ ۳۴۰
- قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۷۴/۰۳/۳۱ ۳۴۶
- دستورالعمل تعیین مصادیق تغییر کاربری غیرمجاز موضوع ماده ۱۰ قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۸۵/۰۸/۰۱ ۳۵۳
- آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۸۶/۰۳/۰۲ ۳۵۵
- دستورالعمل نحوه تقویم و ارزیابی اراضی زراعی و باغ‌ها موضوع تبصره (۳) الحاقی ماده (۲) اصلاحی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۸۶/۰۴/۱۹ ۳۶۵
- دستورالعمل نحوه و چگونگی دریافت تقاضا، تشکیل و تکمیل پرونده بررسی کارشناسی طرح درخواست در کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) نگهداری سوابق و مصوبات و ابلاغ تصمیمات کمیسیون و کمیسیون تقویم (موضوع تبصره (۲) ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۸۶/۰۴/۱۹) ۳۶۸
- دستورالعمل ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۰۸ ۳۷۲
- دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶ آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۸۷/۰۱/۲۶ ۳۷۸

قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۰۶/۱۴.....	۳۸۱
آیین‌نامه اجرایی حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۰۲/۰۵.....	۳۸۸
قانون مدیریت پسماندها مصوب ۱۳۸۳/۰۲/۲۰.....	۴۱۵
آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها مصوب ۱۳۸۴/۰۵/۰۵.....	۴۲۲
قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۱۴.....	۴۳۲
قانون نحوه جبران زحمات و خسارات کارکنان سازمان حفاظت محیط‌زیست در ارتباط با جرایم زیست‌محیطی مصوب ۱۳۸۴/۱۱/۱۲.....	۴۳۷
آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه جبران زحمات و خسارات کارکنان سازمان حفاظت محیط‌زیست در ارتباط با جرایم زیست‌محیطی مصوب ۱۳۹۷/۰۹/۲۵.....	۴۳۸
قانون ایمنی زیستی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۸/۰۵/۰۷.....	۴۴۱
قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳.....	۴۴۷
آیین‌نامه اجرایی ماده ۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹.....	۴۶۸
آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۹۰/۱۰/۱۴.....	۴۷۰
آیین‌نامه اجرایی نحوه رتبه‌بندی مراکز موضوع تبصره ۶ ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹ مصوب ۱۳۹۱/۰۷/۳۰.....	۴۷۲
آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۹۱/۰۸/۰۷.....	۴۷۵
آیین‌نامه اجرایی بند ب ماده ۱۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۹۲/۰۵/۲۰.....	۴۷۷

آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۹۳/۱۰/۱۰.....	۴۷۹
آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ اصلاحی ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی موضوع ماده ۴۵ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۰۷.....	۴۸۳
آیین‌نامه اجرایی تبصره ۳ الحاقی ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی موضوع ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۰۷.....	۴۸۶
قانون حفاظت دریا و رودخانه‌های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی مصوب ۱۳۸۹/۰۵/۲۷.....	۴۹۳
آیین‌نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۳) قانون حفاظت از دریاها و رودخانه‌های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۲۸.....	۵۰۱
آیین‌نامه اجرایی ماده (۵) قانون حفاظت از دریاها و رودخانه‌های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۲۵.....	۵۰۹
آیین‌نامه اجرایی ماده (۶) قانون حفاظت از دریاها و رودخانه‌های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی مصوب ۱۳۹۲/۰۷/۱۰.....	۵۱۵
اساسنامه صندوق ملی محیط‌زیست مصوب ۱۳۹۳/۰۸/۱۸.....	۵۱۹
آیین‌نامه نحوه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۰.....	۵۲۷
قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور مصوب ۱۳۹۶/۰۲/۰۴.....	۵۳۰
آیین‌نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب‌ها مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۱۷.....	۵۳۲
قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶/۰۴/۲۵.....	۵۳۷
آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی‌ها (موضوع ماده (۲) قانون هوای پاک) مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۲۱.....	۵۵۴

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۳) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۲۱ ۵۶۳

آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۲۱ ۵۶۷

آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون هوای پاک مصوب ۱۴۰۰/۰۳/۰۹ ۵۶۹

آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۱۴) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۲۱ ۵۷۵

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۱۶) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۲۱ ۵۷۸

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۷) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۲۱ ۵۸۰

آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۹) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۲۱ ۵۸۳

حدود انتشار امواج و پرتوهای موضوع ماده (۳۰) قانون هوای پاک مصوب
۱۴۰۰/۰۴/۰۲ ۵۸۹

قانون حفاظت از خاک مصوب ۱۳۹۸/۰۳/۰۴ ۵۹۱

تصویب‌نامه در خصوص تعیین خط مشی‌های مدیریت، حفاظت و بهره‌برداری
پایدار از خاک کشور مصوب ۱۴۰۰/۱۰/۰۸ ۶۰۰

قانون حمایت قضایی و بیمه‌ای از مأموران یگان حفاظت محیط‌زیست و جنگل‌بانی
مصوب ۱۳۹۹/۰۲/۲۳ ۶۰۲

آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت قضایی و بیمه‌ای از مأموران یگان حفاظت محیط‌زیست
و جنگل‌بانی مصوب ۱۳۹۹/۱۱/۱۹ ۶۰۴

آیین‌نامه هماهنگی پیشگیری و مدیریت پدیده گرد و غبار مصوب ۱۴۰۰/۰۳/۰۹ ۶۰۷

آیین‌نامه کاهش مصرف کیسه‌های پلاستیکی مصوب ۱۴۰۱/۰۷/۲۰ ۶۱۴

قانون ملی شدن جنگل‌های کشور

مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷

ماده ۱- از تاریخ تصویب این تصویب‌نامه قانونی، عرصه و اعیانی کلیه جنگل‌ها و مراتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی کشور، جزء اموال عمومی محسوب و متعلق به دولت است ولو اینکه قبل از این تاریخ افراد آن را متصرف شده و سند مالکیت گرفته باشند.

ماده ۲- حفظ و احیاء و توسعه منابع فوق و بهره‌برداری از آنها به‌عهده سازمان جنگلبانی ایران است.

تبصره ۱- سازمان جنگلبانی مجاز است بهره‌برداری از منابع فوق را رأساً عهده‌دار و یا با انعقاد قراردادهای لازم به‌عهده اشخاص واگذار کند.

تبصره ۲- توده‌های جنگلی محاط در زمین‌های زراعی که در اراضی جنگلی جلگه‌ای شمال کشور و در محدوده اسناد مالکیت رسمی اشخاص واقع شده باشند مشمول ماده ۱ از تصویب‌نامه قانونی نیستند ولی بهره‌برداری از آنها تابع مقررات عمومی قانون جنگل‌ها و مراتع است.

تبصره ۳- عرصه و محاط تأسیسات و خانه‌های روستایی و همچنین زمین‌های زراعی و باغات واقعه در محدوده اسناد مالکیت جنگل‌ها و مراتع که تا تاریخ تصویب این قانون احداث شده‌اند مشمول ماده یک این قانون نخواهند بود ادارات ثبت مجازند با تشخیص و گواهی سازمان جنگلبانی ایران اسناد مالکیت عرصه و اعیانی جداگانه برای مالکین آن‌ها صادر نمایند.

ماده ۳- به اشخاصی که دارای سند مالکیت به نام جنگل هستند و یا از مراجع قضایی حکم قطعی دال بر مالکیت آن‌ها به نام جنگل صادر شده و یا دارای حکم قطعی از هیئت‌های رسیدگی املاک و اگذاری به نام جنگل باشند وجوه زیر پرداخت می‌شود.

الف- در مورد جنگل‌های شمال که از حوزه آستارا شروع و به حوزه کلیداغی ختم می‌شود برای هر هکتار پانصد ریال.

ب- در مورد سایر جنگل‌ها و بیشه‌های کشور برای هر هکتار یکصد ریال.

ج- به اشخاصی که جنگل در محدوده اسناد مالکیت آنها یا در محدوده املاکی که به موجب احکام قطعی قضایی یا هیئت‌های رسیدگی املاک واگذاری به آنها تعلق گرفته قرار دارد برای هر هکتار یکصد ریال.

ماده ۴- در مورد مراتع مشجر و غیرمشجر به‌نحو زیر رفتار می‌شود:

۱- به اشخاصی که مراتع مشجر در محدوده اسناد مالکیت آنها قرار گرفته یا به نام مرتع مشجر دارای سند مالکیت رسمی جداگانه بوده و یا از مراجع قضایی حکم قطعی دال بر مالکیت آنها صادر شده و یا دارای حکم قطعی از هیئت‌های رسیدگی املاک واگذاری باشند در مناطق شمال (از حوزه آستارا تا حوزه کلیداغی) برای هر هکتار ۱۰۰ ریال و در سایر مناطق ایران برای هر هکتار ۵۰ ریال پرداخت می‌شود.

۲- در مورد مراتع غیرمشجر به‌نحو زیر رفتار می‌شود:

الف- نسبت به مراتع غیرمشجر که به نام مرتع دارای اسناد مالکیت هستند چنانچه با توجه به قانون اصلاحات ارضی مصوب سال ۱۳۴۰ مراتع مزبور ضمن املاک زائد برحد نصاب به دولت انتقال یافته و یا در آتیه انتقال یابد مرتع مزبور در اختیار سازمان اصلاحات ارضی باقی می‌ماند که طبق آیین‌نامه مربوطه آن را در اختیار کشاورزان یا شرکت‌های تعاونی محلی یا اتحادیه‌های شرکت‌های تعاونی بگذارد قیمت مراتع غیرمشجری که به موجب این بند در آتیه به دولت منتقل می‌شود ۱۰ برابر عایدی علفچر یک‌ساله آن که در تصویب‌نامه شماره ۱۲/۲۴۳۳ مورخه ۱۳۳۹/۰۹/۱۳ مبلغ آن تعیین شده پرداخت می‌شود.

ب- مراتع غیرمشجری که با توجه به قانون اصلاحات ارضی مصوب سال ۱۳۴۰ در سهم اشخاص قرار گرفته و همچنین مراتع غیرمشجری که در تاریخ تصویب این قانون یا بعداً به موجب اسناد مالکیت با آراء قطعی محاکم قضایی یا هیئت‌های رسیدگی به املاک واگذاری در محدوده املاک مزروعی قرار گرفته یا بگیرند مشمول مقررات این قانون نخواهد بود.

تبصره ۱- سازمان جنگلبانی می‌تواند به هر خانواده جنگل‌نشین تا چهار سر دام بزرگ یا معادل آن دام کوچک بدون دریافت حق‌التعلیف با توجه به ظرفیت چرا به مدت و در نقاط و طبق شرایطی که مقتضی بداند در مراتع اجازه چرا بدهد هر دام بزرگ معادل سه دام کوچک محسوب می‌شود.

ماده ۵- در مورد منابع طبیعی مندرج در ماده ۱ که تا تاریخ تصویب این قانون اسناد مالکیت آن‌ها به نام اشخاص صادر نشده ولی تقاضای ثبت پذیرفته شده و تشریفات ثبتی تا مرحله صدور سند مالکیت طی شده یا بشود با ارائه گواهی اداره ثبت مربوطه مبنی بر بلامانع بودن صدور سند مالکیت به نام متقاضی طبق ماده ۳ این قانون رفتار خواهد شد و گواهی اداره ثبت پرداخت وجه به‌منزله سند مالکیت تلقی می‌گردد. نسبت به منابع طبیعی مذکور در ماده ۱ که دعاوی آن‌ها در محاکم قضایی یا هیئت‌های رسیدگی به املاک واگذاری مطرح است پس از صدور رأی قطعی محاکم قضایی یا هیئت‌های رسیدگی به املاک واگذاری نیز طبق این قانون وجه به ذی‌حق پرداخت خواهد شد.

ماده ۶- کلیه معاملات رهنی یا حق استرداد که نسبت به اموال عمومی مذکور در این قانون بین اشخاص واقع شده باشد از تاریخ تصویب این قانون فک شده محسوب است. بستانکاران اسناد مزبور می‌توانند به قائم‌مقامی بدهکار به سازمان جنگلبانی ایران مراجعه و تا میزان طلب خود از وجوهی که به‌موجب این قانون قابل پرداخت است به‌ترتیبی که مقرر شده دریافت نمایند و در صورتی که وجوه قابل پرداخت به بدهکار طبق مقررات این قانون تکافوی طلب مرتهن را ننماید نسبت به مازاد می‌تواند از سایر دارایی بدهکار استیفای طلب نماید.

ماده ۷- در مورد جنگل‌ها و مراتع مشمول این قانون که بهره‌برداری از آن‌ها طبق اسناد رسمی یا غیررسمی به هر عنوان به اشخاصی واگذار شده اسناد مزبور از تاریخ تصویب این قانون ملغی است بهره‌برداران در صورت تمایل به ادامه بهره‌برداری در جنگل‌ها و مراتع فوق باید به سازمان جنگلبانی مراجعه و ترتیب قرار داد لازم را بدهند.

تبصره - مستثنیات این ماده به قرار زیر است:

۱- سازمان جنگلبانی می‌تواند نسبت به طرح‌های جنگلداری که در تاریخ تصویب این تصویب‌نامه قانونی از طرف سازمان مزبور دستور اجرا داده شده برای مدت پنج سال از این تاریخ مفاد قراردادهای مجری طرح را باطرف قرارداد از لحاظ بهای درخت که به‌موجب اسناد رسمی منعقد شده باشد مراعات نماید چنانچه مجری طرح خود مالک تمام یا قسمتی از جنگل باشد نسبت به سهم

مالکیت سابق خود باید به سازمان جنگلبانی مراجعه و سازمان مزبور مجاز است بدون رعایت تشریفات آیین نامه معاملات دولتی و با توجه به هزینه‌هایی که در مورد اجرای طرح به عمل آمده قرارداد لازم برای دریافت بهره مالکانه با مشارالیه منعقد نماید. مدت این قبیل قراردادها از پنج سال تجاوز نخواهد کرد. در هر حال چنانچه مجریان طرح بخواهند از سال ۱۳۴۲ به بعد از جنگل‌های مورد طرح بهره‌برداری نمایند موظفند بهره مالکانه درختان مورد پروانه‌های قطع را که از سال مزبور به بعد صادر می‌شود به سازمان جنگلبانی بپردازند و چنانچه مجری طرحی به عللی قادر به اجرای طرح نشد و یا اجرای طرح را متوقف ساخت سازمان جنگلبانی مراتب را با تعیین ضرب‌الاجلی به او اخطار می‌کند در خاتمه مدت تعیین شده در صورتی که مجری طرح مواردی را که اخطار شده انجام نداده باشد سازمان جنگلبانی مختار خواهد بود اجرای طرح را رأساً عهده دار و یا از طریق مزایده باشخاص دیگر واگذار کند و مجری قبلی مستحق دریافت وجهی بابت هزینه‌های انجام شده نخواهد بود.

۲- اشخاصی که به استناد ماده ۲۴ قانون جنگل‌ها و مراتع کشور تا تاریخ ۱۳۴۱/۰۶/۰۸ پروانه بهره‌برداری از جنگل تحصیل نموده و همچنین اشخاصی که به استناد تصویب نامه شماره ۴۲۷۳۸-۱۳۴۱/۰۹/۱۸ در مورد تهیه ذغال پروانه رسمی اخذ نموده‌اند در صورتی که خود مالک جنگل بوده و بهره‌برداری نموده‌اند بهره‌برداری آن‌ها تا خاتمه مدت پروانه مجاناً مجاز و چنانچه از مالک جنگل به موجب سند رسمی تحصیل مجوز بهره‌برداری نموده باشند معاملات آن‌ها تا خاتمه مدت پروانه نافذ و بهره مالکانه به مالک قبلی پرداخت می‌شود.

ماده ۸- از تاریخ تصویب این قانون سازمان جنگلبانی مجاز است برای مصارف روستایی جنگل‌نشینان و دهکده‌های مجاور جنگل با توجه به میزان واقعی احتیاج آن‌ها بدون دریافت بهره مالکانه اجازه بهره‌برداری صادر نماید.

ماده ۹- اشخاصی که در اثر اجرای این قانون مشمول دریافت وجهی می‌باشند باید حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ انتشار آگهی سازمان جنگلبانی به سازمان مزبور مراجعه و با تسلیم عین اسناد مالکیت و نقشه ثبتی گواهی شده که مساحت مورد تقاضا را دقیقاً مشخص نماید وجوه مذکوره در

این قانون را مطالبه کنند پس از انقضای مدت مزبور نمی‌توان به تقاضای اصله ترتیب اثر داده و وجوه مرقوم قابل مطالبه نمی‌باشد نسبت به مشمولین ماده پنجم از تاریخ صدور گواهی ثبت محل یا حکم قطعی تا مدت یک سال تقاضای وجه قابل پذیرش خواهد بود.

ماده ۱۰- وجوه مذکور در این قانون در ظرف مدت ده سال به اقساط متساوی سالانه به اشخاص ذی‌حق پرداخت می‌شود.

ماده ۱۱- دولت مکلف است تا ده سال هر سال مبلغ پنجاه میلیون ریال به‌منظور پرداخت وجوه مذکور این قانون در اختیار سازمان جنگلبانی بگذارد.

ماده ۱۲- وزارت کشاورزی مکلف است آیین‌نامه اجرای این قانون را تنظیم و پس از تصویب هیئت‌وزیران به‌موقع اجرا بگذارد.

ماده ۱۳- وزارتخانه‌های کشاورزی، دارایی مأمور اجرای این تصویب‌نامه قانونی می‌باشند.

ماده ۱۴- وزارتخانه‌های کشاورزی مکلف است مجوز قانونی این تصویب‌نامه قانونی را پس از گشایش مجلسین تحصیل نماید. اصل تصویب‌نامه در دفتر نخست وزیر است.

آیین نامه اجرایی قانون ملی شدن جنگل‌ها

مصوب ۱۳۴۲/۰۶/۰۶

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- از لحاظ اجرایی مفاهیم زیر از اصطلاحات مذکور در قانون ملی شدن جنگل‌ها و این آیین نامه استنباط می‌شود.

۱- جنگل یا مرتع یا بیشه طبیعی عبارت از جنگل یا مرتع یا بیشه‌ای است که به وسیله اشخاص ایجاد نشده باشد.

۲- بوته جنگلی رستنی‌های خود روی خشبی است که ساقه آنها به طور طبیعی کمتر از سطح خاک منشعب شده باشد و نوعاً در جنگل‌ها یا اراضی جنگلی یا بیشه‌ها می‌روید.

۳- بوته کویری: کلیه نباتات خود روی چندساله به جز درخت که در کویر و بیابان می‌روید بوته کویری نامیده می‌شود.

۴- کنده: آن قسمت از تنه درخت که پس از قطع در زمین باقی بماند کنده نامیده می‌شود.

۵- اراضی جنگلی:

الف- زمین‌هایی می‌باشد که در آنها آثار و شواهد وجود جنگل از قبیل نهال یا پاجوش یا کنده درختان جنگلی به طور گروهی یا پراکنده وجود داشته باشد مشروط بر آنکه در تاریخ ملی شدن جنگل‌ها تحت کشت نباتات یک ساله یا آیش زراعت مزبور نبوده باشد.

ب- زمین‌هایی که در آنها درختان خود روی جنگلی به طور پراکنده وجود داشته باشد و حجم درختان موجود در حوزه شمال از آستارا تا گلیداغی در هکتار کمتر از یکصد مترمکعب و در سایر مناطق ایران کمتر از بیست مترمکعب باشد مشروط بر آنکه در تاریخ ملی شدن جنگل‌ها تحت کشت نباتات یک ساله یا آیش زراعت‌های مزبور نبوده باشد.

ج- اراضی که درختچه یا بوته‌های خود روی جنگلی به‌طور انبوه یا پراکنده در آنها وجود داشته باشد مشروط بر آنکه در تاریخ ملی شدن جنگل‌ها تحت کشت نباتات یک‌ساله یا آیش زراعت‌های مزبور نبوده باشد.

تبصره- چنانچه در اراضی بند ب درختان شمشاد وجود داشته باشد و حجم آنها بیش از سی مترمکعب در هکتار باشد این قبیل اراضی مشمول اراضی جنگلی نبوده و جنگل شمشاد محسوب می‌گردد.

۶- مرتع: اعم است از مشجر و غیرمشجر.

۷- مرتع غیرمشجر: زمینی است اعم از کوه و دامنه یا زمین مسطح که در فصل چرا دارای پوشش از نباتات علوفه‌ای خودرو بوده و با توجه به سابقه چرا عرفاً مرتع شناخته شود. اراضی که آیش زراعتند ولو آنکه دارای پوشش نباتات علوفه‌ای خود رو باشند مشمول تعریف مرتع نیستند.

۸- مرتع مشجر: چنانچه مرتع غیرمشجری دارای درختان جنگلی خودرو باشد مرتع مشجر نامیده می‌شود مشروط بر آنکه حجم درختان موجود در هکتار بیش از یکصد مترمکعب باشد.

تبصره- اراضی ماسه‌ای ساحلی دریا تا حدود سیصد متر بین جاده ساحلی و دریا ولو آنکه واجد شرایط فوق باشند مشمول تعریف اراضی جنگلی و مرتع (مشجر یا غیرمشجر) نخواهند بود.

۹- توده جنگلی: قطعات مجزایی از جنگل یا مرتع مشجر که وسعت سطح آن کمتر از ده هکتار و حجم درختان جنگلی موجود بیش از سیصد مترمکعب در هکتار باشد.

۱۰- باغ: در مناطق جنگلی باغ به محلی اطلاق می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:

۱- حدود آن به‌نحوی از انحاء مشخص و معین شده باشد.

۲- حجم درختان جنگلی خود روی آن از پنجاه مترمکعب در هکتار تجاوز نکند.

۳- حداقل هر هکتار آن یکصد عدد درخت بارده یا مجموعاً دویست عدد درخت بارده و جوان دست کاشت میوه‌ای وجود داشته باشد.

۴- لااقل نُه‌دهم سطح آن از کنده و ریشه درختان جنگلی پک شده باشد.

تبصره- در باغاتی که حداقل دوسوم درختان میوه‌ای آنها در تاریخ تصویب قانون ملی شدن جنگل‌ها بارده بوده‌اند حجم درختان جنگلی موجوده آنها مشمول حدنصاب مقرر در بند ۲ نخواهد بود.

۱۱- طرح جنگل‌داری: طرح جنگل‌داری طرحی است که در آن مقدار و محل و موقع برداشت و نحوه بهره‌برداری و عملیات احیایی و عمرانی که در داخل جنگل یا جنگل‌های مربوطه باید به عمل آید درج شده و به تصویب سازمان جنگلبانی ایران رسیده باشد و در این آیین‌نامه هر جا ذکری از طرح می‌شود منظور طرح جنگل‌داری است.

۱۲- مصارف روستایی: مصارف روستایی عبارت از مصارف چوبی و سوختی است که موردنیاز فردی یا دسته‌جمعی ساکنین دهکده‌های مجاور جنگل و جنگل‌نشینان باشد از قبیل مصارف ساختمان‌های مسکونی، مساجد، درمانگاه‌ها، مارس، انبار، اصطبل، سدهای چوبی، پل، آبدنگ، پادنگ، تلمبار، پایه برای محصور کردن مزارع و باغات و محاوط و امثال آنها.

۱۳- دهکده مجاور جنگل: دهکده ایست که اراضی آن لااقل از یک طرف به جنگل متصل باشد.

۱۴- گرده بینه یا گردبینه قسمتی از تنه درخت است که تقریباً استوانه‌ای شکل بوده و از آن انواع چوب یا روکش تهیه می‌شود.

۱۵- چوب تونلی: گردبینه یا شاخه‌هایی است که در معادن مصرف می‌شود و قطر میانه آنها بین ۶ تا ۲۰ سانتی‌متر باشد.

۱۶- استر (STERE) مقدار هیزمی است که یک مترمکعب فضا را اشغال نماید و هر استر معادل ۶٪ مترمکعب محسوب می‌شود.

۱۷- درختان جنگلی شمال ایران از نظر اجرای این آیین‌نامه به شرح زیر دسته‌بندی می‌شود:

دسته اول- زرین، ارس، شمشاد، سرخدار، گردو، آزاد.

دسته دوم- راش، بلوط، ریان گنجشک، ملج، افرا، شیردار، آلوکک، توسکا، نمدار.

دسته سوم- اوجا، سفید پلت، کلهو، ممرز.

دسته چهارم- سایر گونه‌ها.

فصل دوم: بهره‌برداری

ماده ۲- سازمان جنگلبانی مجاز است اجرای طرح‌های جنگلداری را از طریق مزایده به اشخاص واجد صلاحیت واگذار نماید، حداقل سرمایه‌ای که برای اجرای هر طرح ضرورت دارد وسیله سازمان جنگلبانی تعیین و در آگهی مزایده قید خواهد شد.

تبصره ۱- مبنای مزایده میزان درصد بهای متوسط سالیانه یک مترمکعب چوب از جنس‌های مختلف در بازار تهران است که به‌عنوان بهره مالکانه یک مترمکعب درخت از همان جنس به سازمان جنگلبانی باید پرداخت شود این میزان درصد ضریب بهره مالکانه امیده می‌شود.

تبصره ۲- حداقل ضریب بهره مالکانه برای هر طرح از طرف سازمان جنگل بانی تعیین و در آگهی مزایده قید خواهد شد.

تبصره ۳- نرخ چوب از منابع رسمی و بر اساس معاملات عمده‌فروشی در بازار تهران به دست خواهد آمد و میانگین نرخ‌های به دست آمده مأخذ محاسبه خواهد بود چنانچه در بازار تهران نتوان نرخ عمده‌فروشی چوبی را به دست آورد نرخ عمده‌فروشی در یکی از مراکز اصلی مصرف مأخذ گرفته می‌شود و هر سال در موقع واریز حساب با طرف قرارداد و یا در موقع تنظیم قرارداد نرخ متوسط سالیانه سال قبل مأخذ محاسبه خواهد بود و در سال ۱۳۴۲ نرخ چوب از منابع مختلف تحصیل می‌شود و میانگین نرخ‌های حاصله ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۴- بهای متوسط یک مترمکعب انواع چوب معدل قیمت یک مترمکعب الوار و تراورس و قنداق و دو نعل می‌باشد و چنانچه بعضی از انواع فوق قیمت عمده‌فروشی در بازار نداشته باشد معدل قیمت بقیه بهای یک مترمکعب از همان جنس خواهد بود. چنانچه انواعی از چوب در بازار یافت شود با توجه به نرخ سایر چوب‌هایی که در دسته مربوطه قرار دارند سازمان جنگلبانی نرخ تعیین خواهد کرد.

تبصره ۵- مدت قرارداد حداکثر سی سال خواهد بود.

تبصره ۶- ضریب بهره مالکانه که از طریق مزایده به دست می‌آید برای ده‌ساله اول طرح مورد مزایده معتبر خواهد بود و در انقضای ده سال برای بقیه مدت

قرارداد ضریب بهره مالکانه دو برابر ضریب بهره مالکانه ده ساله اول خواهد بود.

تبصره ۷- در خاتمه ده ساله اولیه و همچنین در خاتمه مدت قرارداد یا فسخ قرارداد کلیه ساختمان‌هایی که در عرصه مورد طرح ساخته شده و همچنین کلیه جاده‌ها که برای اجرای طرح احداث شده مجاناً به دولت تعلق خواهد داشت. مجری طرح می‌تواند در خاتمه مدت ده ساله اولیه برای بقیه مدت قرارداد از راه‌ها و ساختمان‌های مزبور برای اجرای طرح مجاناً استفاده کند ولی نگهداری و تعمیرات آنها را باید برعهده بگیرد.

ماده ۳- بهره مالکانه بر حسب مترمکعب درخت اخذ می‌شود و تعیین حجم درختان بر اساس جداول حجمی است که مورد عمل سازمان جنگلبانی باشد و حجم قطعی درختان مورد معامله پس از قطع و تحدید حجم معین خواهد شد.

تبصره ۱- بهره مالکانه هر مترمکعب از سرشاخه‌هایی که در جدول مورد عمل حجم آنها به حساب منظور نشده قسمتی که بتوان از آنها چوب تونلی یا تخته یا شکی تهیه نمود برابر یک چهارم بهره مالکانه یک مترمکعب درخت از آن جنس محاسبه و دریافت می‌شود و نسبت به مازاد بهره مالکانه هیزم دریافت می‌گردد.

تبصره ۲- هر مترمکعب چوب معادل ۲ مترمکعب درخت و هر مترمکعب گرده بینه معادل ۱/۲۵ مترمکعب درخت محسوب می‌شود و این مبنا منحصراً از لحاظ اجرای بند ۱ تبصره ماده ۷ قانون ملی شدن جنگل‌ها معتبر است.

ماده ۴- در اجرای بند ۱ تبصره ماده ۷ قانون ملی شدن جنگل‌ها سازمان جنگلبانی موظف است مقررات زیر را رعایت نماید:

۱- در صورتی که معامله مجری یا مالک سابق بر مبنای تعداد درخت بدون توجه به حجم کل یا واحد حجم انجام گرفته باشد از لحاظ نرخ با خریدار طبق بند ۲ رفتار خواهد شد.

۲- اگر مجری طرح خود مالک تمام یا قسمتی از جنگل‌های مورد طرح بوده و یا نسبت به قسمتی از جنگل‌های موضوع طرح قرارداد رسمی نداشته بهره مالکانه‌ای که برای هر مترمکعب درخت از گونه‌های مختلف در هر سال از او دریافت می‌شود عبارت از میانگین نرخ یک مترمکعب درخت از همان گونه‌ها

برای همان سال است که در طرح‌های جنگل‌داری استان مربوطه مورد معامله رسمی قرار گرفته. طرح‌هایی مأخذ محاسبه قرار خواهند گرفت که به‌موجب اسناد رسمی و قبل از قانون ملی شدن جنگل‌ها بین مجریان طرح‌ها و مالکین سابق منعقد شده‌اند.

تبصره ۱- چنانچه در استان مربوطه طرحی در حال اجرا نباشد حد متوسط نرخ نزدیکترین طرح استان مجاور مأخذ عمل خواهد بود.

تبصره ۲- معاملاتی که بر مبنای تعداد درخت بدون توجه به حجم کل یا واحد حجم انجام گرفته باشد در محاسبه‌منظور نخواهد شد.

تبصره ۳- چنانچه معاملات مربوط به هر یک از جنگل‌های حوزه طرح بر مبنای مختلف صورت گرفته باشد با توجه به نرخ قراردادهای رسمی قبلی به شرح زیر عمل خواهد شد.

الف- در صورتی که معامله منحصراً بر اساس مترمکعب درخت به عمل آمده باشد نرخ معامله عیناً ملاک عمل خواهد بود.

ب- اگر معامله بر اساس مترمکعب گرده بینه یا براساس مترمکعب چوب انجام شده باشد حجم گرده بینه یا چوب با توجه به تبصره ۲ ماده ۳ به مترمکعب درخت تبدیل و بهره مالکانه بر اساس نرخ حاصله احتساب خواهد شد.

ج- اگر معامله به‌صورت مترمکعب (درخت یا گرده بینه) یا مترمکعب (درخت یا چوب مستحصله) یا مترمکعب (گرده بینه یا چوب مستحله) انجام شده باشد پس از تبدیل نرخ معامله به نرخ مترمکعب درخت نرخ بالاتر مبنای محاسبه قرار خواهد گرفت.

۴- در مواردی که در قراردادهای فروش برای بعضی از درختان نرخي منظور نشده باشد بهره مالکانه این قبیل درختان در صورتی که از دسته اول باشد مترمکعب درخت یک هزار ریال و در مورد سایر دستجات معادل نرخ درختان دسته مربوطه که در قرارداد قید شده باشد محسوب خواهد شد و اگر در دسته مربوطه نرخي تعیین نشده باشد معادل نصف قیمت دسته ماقبل منظور می‌شود.

۵- چنانچه در قراردادهای خرید ذکری از بهای درختان افتاده نشده باشد بهای قسمت‌های قابل استحصال درختان مزبور بانواع چوب معادل بهای درختان

سرپا از همان جنس خواهد بود.

۶- در صورتی که در قراردادهای نرخ برای بهره مالکانه هیزم تعیین نشده باشد بهره مالکانه آن از قرار استری بیست ریال محسوب خواهد شد.

ماده ۵- سازمان جنگلبانی مجاز است هزینه تهیه طرح‌های جنگلداری را که وسیله متقاضیان پرداخت شده ولی دستور اجرای آنها داده نشده مسترد دارد این هزینه‌ها شامل هزینه سفر و فوق‌العاده مأمورین و دستمزد راهنمایان و کرایه دواب و خرید وسایل تهیه طرح خواهد بود و تشخیص هزینه قطعی با سازمان جنگلبانی است. چنانچه اجرای این قبیل طرح‌ها به مزایده گذارده شود هزینه مذکور از برنده مزایده باید دریافت گردد.

ماده ۶- بهره‌برداری از بیشه‌های طبیعی از طریق استعلام بها به اشخاص واگذار خواهد شد.

ماده ۷- اجرای طرح‌های جنگلداری به روش شاخه زاد و یا شاخه و دانه زاد به‌منظور تهیه ذغال هیزم چوب تونلی و مواد اولیه صنایع چوب از طریق مزایده انجام می‌گیرد. مجریان این قبیل طرح‌ها می‌توانند اشخاص حقیقی یا حقوقی باشند بهای هر مترمکعب چوب‌های مستحصله از درختان دسته دوم ۱۵٪ از درختان دسته سوم ۱۲٪ و از درختان دسته چهارم ۵٪ قیمت یک مترمکعب چوب‌هایی از همان جنس در بازار تهران به‌طور ثابت خواهد بود و مبنای مزایده نرخ بهره مالکانه برای هر استر هیزم از طرف سازمان تعیین و در آگهی مزایده ذکر خواهد شد. مدت قرارداد از ده سال تجاوز نخواهد کرد و در خاتمه مدت با تعیین ضریب بهره مالکانه درختان صنعتی و حداقل بهای هیزم تجدید مزایده خواهد شد.

تبصره- تبصره‌های ۳ و ۴ و ۷ ماده ۲ و بند ۴ ماده ۴ در مورد طرح‌های فوق‌الذکر لازم‌الاجرا است.

ماده ۸- سازمان جنگلبانی مجاز است پیوندزنی و اصلاح و بهره‌برداری جنگل‌های پسته و بادام را به هر نحو که صلاح بداند با انعقاد قرارداد لازم به‌عهده اشخاص برگذار کند.

فصل سوم: مقررات متفرقه

ماده ۹- اخطار ضرب‌الاجل معینه در بند ۱ تبصره ماده ۷ قانون ملی شدن جنگل‌ها از طرف سازمان جنگلبانی ایران به مجری طرح به‌وسیله نامه سفارشی یا به‌نحو دیگری که سازمان مقتضی بداند به آدرسی که در قرارداد تعیین شده به عمل خواهد آمد مدتی که به‌عنوان ضرب‌الاجل در اخطارهای فوق قید می‌شود برحسب مورد از طرف سازمان جنگلبانی ایران تعیین خواهد شد ولی در هر حال نباید از دو ماه کمتر باشد.

ماده ۱۰- مجریان طرح‌های جنگل‌داری مجازند اجرای طرح‌های مورد قرارداد خود را با موافقت سازمان جنگلبانی به‌عهده اشخاص واگذار نمایند، مشروط بر آنکه منتقل‌الیه انجام تعهداتی که در طرح یا طبق قرارداد جداگانه برعهده ناقل بوده قبول نماید چنانچه مجری طرحی بدون موافقت سازمان جنگلبانی اجرای طرح خود را به دیگری منتقل نماید این عمل به‌منزله عدم قدرت مجری طرح به اجرای طرح تلقی و با او طبق قسمت اخیر بند ۱ تبصره ماده هفتم قانون ملی شدن جنگل‌ها رفتار خواهد شد.

ماده ۱۱- در صورتی که پس از رفع تصرف از جنگل‌های موضوع طرح اشیاء و اثاثیه و ماشین‌آلات متعلق به مجری طرح در مورد طرح باقی بماند و با اخطار قبلی سازمان جنگلبانی و گذشت ضرب‌الاجل مقرر آنها را خارج ننماید سازمان جنگلبانی می‌تواند اشیاء و اثاثیه و ماشین‌آلات مزبور را به محل مناسب دیگری که مقتضی بداند منتقل نماید و مراتب را به مالک اطلاع دهد و مجری طرح سابق از این حیث حق هیچ‌گونه اعتراضی و مطالب خسارت نخواهد داشت.

ماده ۱۲- در اجرای آخرین قسمت از بند ۱ تبصره ماده ۷ قانون ملی شدن جنگل‌ها هزینه‌های انجام شده عبارت است از هزینه‌هایی که برای احداث پل‌ها و جاده‌ها و ساختمان‌ها و عملیات عمرانی و احیایی از طرف مجری طرح به مصرف رسیده است.

ماده ۱۳- ادارات ثبت اسناد و املاک مکلفند به تقاضای مأمورین سازمان جنگلبانی رونوشت اسناد مالکیت و نقشه‌های ثبتی و صورت مجلس تحدید حدود کلی املاک و رقباتی که به‌منظور تشخیص منابع طبیعی ملی شده و

مستثنیات مذکور از قانون ملی شدن جنگل‌ها و بالنتیجه اجرای مقررات قانون مزبور موردنیاز مأمورین سازمان باشد و همچنین اگر احتیاج به مطالعه پرونده ثبتی داشته باشند مأمور ثبت باید پرونده مورد تقاضا را در بایگانی اداره ثبت تحت نظارت خود در اختیار مأمورین سازمان بگذارد مأمورین سازمان نسبت به آنچه که طبق قانون ملی شدن جنگل‌ها مستثنی است و همچنین منابع طبیعی ملی شده‌ای که از محدوده املاک باید منتزع شود از حیث حدود و مشخصات و مسافت گزارشی تنظیم و به ادارات جنگلبانی با سرچنگلداری‌های مربوطه تسلیم می‌نمایند ادارات جنگلبانی یا سرچنگلداری‌ها پس از رسیدگی گواهی لازم صادر و به اداره ثبت اسناد و املاک مربوطه ارسال می‌دارند. ادارات ثبت مکلفند مواد مندرج در گواهی مذکور را از موضوع سند مالکیت تفکیک نموده سند مالکیت جدید نسبت به مورد استثناء شده جهت اشخاص صادر و سند مالکیت سابق را با قید موارد تفکیک به نام دولت اصلاح کنند و در اسناد مزبور شماره گواهی اداره جنگلبانی یا سرچنگلداری مربوطه را قید نمایند.

ماده ۱۴- کلیه مؤسسات دولتی و همچنین شرکت‌ها و بنگاه‌های وابسته به دولت مکلفند چوب موردنیاز خود را به‌استثنای هیزم از سازمان جنگلبانی خریداری نمایند چنانچه سازمان جنگلبانی قادر به تأمین چوب موردنیاز آنها نبود مراتب را کتباً به مؤسسات مزبور اعلام می‌دارد تا به‌نحوی که مقتضی بدانند نسبت به تهیه آن اقدام کنند.

ماده ۱۵- سازمان جنگلبانی مجاز است آن قسمت از اموال منقول خود را که صلاح بداند با رعایت آیین‌نامه معاملات دولتی به فروش رسانیده و وجوه حاصل را با موافقت وزارت دارایی به مصرف تهیه وسایل فنی و موتور و یا احداث ساختمان یا ایجاد نهالستان و جنگل کاری و احیای جنگل‌ها برساند.

ماده ۱۶- عملیات اجرایی هر طرح وسیله عوامل زیر اجرای نظارت خواهد

شد:

۱- نشانه‌گذاری وسیله هیئت نشانه‌گذاری به معیت ناظر یا کمک ناظر طرح.

۲- تحدید حجم و استحصال وسیله هیئتی مرکب از بازرس یا معاون

سرچنگلداری و ناظر یا کمک ناظر طرح و جنگلدار.

۳- نظارت در تبدیل گرده بینه در کارخانه و نظارت در تهیه ذغال و مواد مستحصه از سرشاخه‌ها و صدور پروانه حمل چوب و هیزم و ذغال چنانچه عملیات مزبور در حوزه اجرای طرح صورت گیرد به‌عهده ناظر طرح و در صورتی که خارج از حوزه اجرای طرح و داخل منطقه جنگلی شمال باشد به‌عهده جنگل‌دار یا سر جنگلبان مربوطه خواهد بود.

۴- نظارت در اجرای تعهداتی که مجری طرح به عهده دارد به‌عهده ناظر طرح و صدور گواهی‌نامه انجام تعهدات وسیله بازرسی و یا معاون سرجنگلداری به معیت ناظر طرح انجام می‌شود.

۵- صورت برداری و گواهی قطع درخت وسیله جنگل‌دار به معیت ناظر طرح و در صورت تعدد طرح درحوزه یک جنگلداری وسیله سرجنگلبان مربوطه به معیت ناظر طرح.

ماده ۱۷- صاحب پروانه باید پس از قطع درخت و پیش از خروج مواد مستحصه از جنگل اظهارنامه‌ای برای تنظیم صورت‌مجلس استحصال به سرجنگلداری مربوطه تسلیم و رسید دریافت دارد سرجنگلداری مکلف است پس از دریافت اظهارنامه نسبت به تقاضای رسیده به‌ترتیب زیر اقدام نماید. بازرسی یا معاون سرجنگلداری به اتفاق جنگل‌دار و ناظر یا کمک ناظر طرح با حضور دارنده پروانه یا نماینده تام‌الاختیار وی به محل عزیمت و پس از رسیدگی مواد مستحصل مجاز را با چکش ویژه نشانه‌گذاری نموده و صورت‌مجلس استحصال تنظیم نمایند.

تبصره ۱- میزان برداشت سالیانه در هر طرح طبق طرح مصوبه باید صورت گیرد و سازمان جنگلبانی مجاز نیست به‌عنوان باقی‌مانده درختان که در سال قبل با سنوات قبل برای آنها پروانه صادر نشده به میزان پروانه سال بعد اضافه نماید.

تبصره ۲- سری و شماره چکش و علامت گذاری درخت و مواد مستحصه هر طرح باید از سری و شماره چکش طرح دیگر متمایز باشد.

تبصره ۳- در پروانه حمل مدت اعتبار آن، مبدأ مقصد، وسیله حمل آن مشخصات چوب‌ها، شماره و تاریخ پروانه قطع، شماره و تاریخ صورت‌مجلس استحصال مربوط، سری و شماره چکش علامت گذاری مواد مستحصه و سایر

نکاتی که سازمان جنگلبانی لازم بدانند باید درج شود و در مورد پروانه‌های حمل ذغال و هیزم باید حجم قید شود.

تبصره ۴- مقررات مندرج در ماده ۲۷ و ۲۹ آیین‌نامه قانون جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب دی‌ماه ۳۹ مشمول طرح‌های جنگل‌داری نیست.

ماده ۱۸- سازمان جنگلبانی ایران مجاز است به‌منظور رفاه و تسریع در تأمین نیازمندی‌های جنگل‌نشینان چکش‌های مربوطه به استحصال و نشانه‌گذاری مصارف روستایی را به‌طور دائم در اختیار جنگل‌داران گذارده تا در عملیات مجاز مورد استفاده قرار دهند. جنگل‌داران موظفند به‌محض تحویل چکش به سرجنگلبانی مراتب به سرجنگل‌داری فوراً اعلام دارند.

تبصره- چکش‌هایی که برای نشانه‌گذاری و استحصال مصارف روستایی به کار می‌روند از نظر شکل و سجع بایستی با سایر چکش‌ها که مورد استفاده طرح‌های جنگل‌داری است اختلاف داشته باشند.

ماده ۱۹- از اول سال ۱۳۴۳ به بعد در طرح‌های جنگل‌داری موقع قبول درخواست پروانه قطع تا آخر مردادماه و صدور پروانه قطع تا آخر دی‌ماه است و عملیات نشانه‌گذاری تا آخر آبان‌ماه و قطع درختان تا آخر اسفندماه هر سال باید انجام گیرد. سازمان جنگلبانی مجاز نیست در خارج از مواعد مزبور نسبت به قبول درخواست و یا صدور پروانه قطع اقدام کند و چنانچه درختی در خارج از موعد فوق قطع شود به‌منزله قطع بدون پروانه خواهد بود. در صورتی که از پروانه قطع صادره در مدت مقرر درختانی قطع نشود درختان مزبور به‌منزله درخت مقطوعه محسوب و عوارض آن از مجری طرح دریافت می‌شود به علاوه مجری طرح موظف است سال بعد با پرداخت عوارض جدید نسبت به قطع درختان باقی‌مانده سال قبل اقدام نماید.

تبصره- در مواردی که قطع درخت از لحاظ حفاظت جان افراد یا حفظ جاده‌های جنگلی یا حفظ ساختمان‌ها و تأسیسات و امثال آنها ضرورت پیدا کند رعایت مقررات فوق نخواهد شد.

ماده ۲۰- تشخیص منابع ملی مندرج در ماده یک قانون ملی شدن جنگل‌ها با رعایت تعاریفی که در این آیین‌نامه شده با جنگل‌دار مربوطه است و هرگاه

نظر مزبور مورد اعتراض سازمان جنگلبانی یا شخص ذی نفع واقع شود اعتراض مزبور در کمیسیون مرکب از رییس کل کشاورزی استان، سرچنگل‌دار و بازرس سرچنگل‌داری مطرح و مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و نظر اکثریت این هیئت قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۲۱- دادگاه‌ها موظفند تخلفات ناشی از عدم رعایت قانون و مقررات مربوط را به سازمان جنگلبانی اعلام نمایند.

ماده ۲۲- سازمانی جنگلبانی مجاز است به کسانی که به‌نحوی از انحاء سازمان را از تخلفاتی که در جنگل‌ها یا مراتع یا بیشه‌های طبیعی یا اراضی جنگلی متعلق به دولت صورت گرفته مطلع نمایند پاداشی که از ده هزار ریال تجاوز نکند برای هر فقره گزارش پرداخت کند این پاداش به مأمورین مسئول در حوزه مأموریت پرداخت نخواهد شد. همچنین به سازمان جنگلبانی اجازه داده می‌شود از درآمد خالص طرح‌های جنگل‌داری که رأساً به‌موقع اجرای می‌گزارد حداکثر چهاردرصد به‌عنوان پاداش به کسانی که در اجرای طرح به‌نحوی از انحاء مؤثر بوده‌اند پرداخت نماید.

ماده ۲۳- سازمان جنگلبانی مجاز است به مأمورینی که وضع خدمتی آنها ایجاب می‌کند به پیشنهاد رییس سازمان و تصویب وزیر کشاورزی فوق‌العاده ویژه ماهیانه‌ای که حداکثر معادل حقوق دریافتی ماهیانه آنها خواهد بود پرداخت کند به چنین کارمندانی فوق‌العاده اضافه کار و کمک سازمانی پرداخت نخواهد شد.

ماده ۲۴- برای تشخیص اراضی جنگل و مراتع مشجر و توده جنگلی و باغ و تطبیق آنها با تعاریف مندرج در این آیین‌نامه در موقع تعیین حجم درختان در مورد شمشاد از قطر ۴ سانتی‌متر به بالا و در مورد سایر درختان از قطر ده سانتی‌متر به بالا (برابر سینه) مأخذ محاسبه خواهد بود.

ماده ۲۵- سازمان جنگلبانی ایران مجاز است در حدود مقدرات به کارمندان خود اجازه دهد از ساختمان‌های دولتی و استیجاری سازمان جنگلبانی بدون پرداخت کرایه برای سکونت خود و خانواده خود در مدت مأموریت در محل استفاده نمایند.

قانون دریایی ایران مصوب ۱۳۴۳/۰۶/۲۹

فصل اول: تابعیت و ثبت کشتی قسمت اول: تابعیت

ماده ۱- شرایط تابعیت کشتی.

۱- هر کشتی دریاییما (اعم از این که ساختمان آن پایان یافته و یا در دست ساختمان باشد) که ظرفیت غیرخالص ثبت شده آن حداقل ۲۵ تن و واجد شرایط ذیل باشد می تواند بر طبق مقررات این قانون به ثبت رسیده و تابعیت ایرانی و حق بر افراشتن پرچم جمهوری اسلامی ایران^۱ را داشته باشد.

الف- کشتی به اشخاص تابع ایران (اعم از طبیعی و حقوقی) تعلق داشته باشد و در صورتی که کشتی متعلق به شرکت ایرانی باشد باید سهام آن بانام بوده و حداقل ۵۱ درصد سرمایه واقعی آن متعلق به اتباع ایرانی باشد.
ب- کشتی باید بر طبق مقررات این فصل به ثبت برسد.

۲- کشتی های نفت کش متعلق به اشخاص (اعم از طبیعی یا حقوقی) که به امر تولید و یا تصفیه و یا حمل و نقل نفت خام و یا گاز و یا محصولات نفتی اشتغال دارند می توانند بدون رعایت حد نصاب مقرر در این ماده بنا به درخواست ذی نفع و موافقت سازمان بنادر و کشتیرانی به ثبت رسیده و تابعیت ایران را تحصیل کنند.

ماده ۲- تابعیت فرمانده و افسران و کارکنان کشتی.

فرمانده و افسران و کارکنان کشتی ممکن است در صورت لزوم از اتباع غیرایرانی باشند.

مالک کشتی باید به هزینه خود اتباع ایرانی را برای کار در کشتی تربیت کند و به تدریج آنان را به جای کارکنان خارجی در کشتی به کار گمارد.

برنامه کارآموزی توسط مالکین کشتی تنظیم و پس از تصویب سازمان بنادر و کشتیرانی توسط مالکین مذکور به مورد اجرا گذاشته می‌شود ولی در هر حال می‌بایست در عرض چهار سال از تاریخ قبول تابعیت ایران لااقل نصف کارکنان کشتی از اتباع ایران باشند.

مهندسين و افسران و کارکنان ایرانی کشتیرانی در مدتی که جزء کارکنان کشتی باشند از پرداخت مالیات بر حقوق و مزایای دریافتی معاف خواهند بود.
ماده ۳- آموزشگاه دریایی.

وزارت اقتصاد مکلف است ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون آموزشگاه تربیت کارکنان دریانوردی بازرگانی را در یکی از بنادر جنوب تأسیس نماید.

ماده ۴- مرجع صدور گواهی تابعیت.

مرجع صدور گواهی تابعیت کشتی سازمان بنادر و کشتیرانی می‌باشد.

ماده ۵- کشتی‌هایی که در ایران ساخته شده‌اند.

هر کشتی که در ایران ساخته می‌شود و ظرفیت آن حداقل ۲۵ تن باشد تا وقتی که سازنده کشتی آن را تحویل نداده است کشتی ایرانی تلقی می‌شود.

ماده ۶- کشتیرانی ساحلی.

کشتیرانی به قصد تجارت بین بنادر و جزایر ایران (کاپوتاژ) منحصراً متعلق به کشتی‌های ایرانی است مگر آنکه در موارد لزوم بنا به پیشنهاد سازمان بنادر و کشتیرانی اجازه مخصوص از طرف هیئت‌وزیران صادر گردد.

ماده ۷- تغییر تابعیت.

مالکی که کشتی او در ایران به ثبت رسیده است می‌تواند تابعیت کشتی خود را تغییر دهد. مقررات مربوط به خروج از تابعیت در آیین‌نامه این قانون تعیین خواهد گردید.

قسمت دوم: ثبت کشتی

ماده ۸- تأسیس اداره مرکزی ثبت کشتی‌ها.

اداره مرکزی ثبت کشتی‌ها در سازمان بنادر و کشتیرانی تأسیس می‌گردد.

ماده ۹- درخواست ثبت.

برای ثبت کشتی باید مالک کشتی و یا نماینده او تقاضای ثبت را به ضمیمه اظهارنامه و گواهینامه‌های فنی در دو نسخه تنظیم و به سازمان بنادر و کشتیرانی تسلیم نماید.

مالک کشتی یا نماینده او باید قبل از تسلیم تقاضا نام اختیاری کشتی را به اطلاع سازمان مذکور برساند و در صورت تأیید آن را در دو سینه و پاشنه کشتی به‌طور ثابت و نام بندر ثبت را نیز در پاشنه کشتی بر طبق مقررات مربوطه نقش و یا نصب نماید.

اداره ثبت کشتی‌های سازمان بنادر پس از اجرای مراتب مزبور با رعایت مقررات به ثبت کشتی اقدام می‌کند.

ماده ۱۰- اظهارنامه.

مالک کشتی یا نماینده او باید به ضمیمه تقاضانامه ثبت کشتی مستندات مالکیت با اظهارنامه‌ای حاوی نکات زیر تسلیم نماید: نام کشتی - توان قوه محرکه - جنس بدنه کشتی - تاریخ و محل ساختمان - ابعاد و ظرفیت‌ها - تعداد پل‌ها و دکل‌ها و دودکش‌ها - نوع قوه محرکه (بخار - دیزل انرژی اتمی و غیره) علائم مشخصه نام و تابعیت و محل اقامت مالک یا مالکین و سهم هر یک از مالکین کشتی.

ماده ۱۱- سند ثبت کشتی.

سند ثبت کشتی گواهینامه‌ای است که از طرف سازمان بنادر و کشتیرانی بر طبق نمونه مخصوص در دو نسخه به نام کشتی تنظیم و صادر می‌شود. در سند ثبت کشتی نکات زیر قید می‌گردد: نام بندر ثبت کشتی - محل و تاریخ ساخت کشتی - طبقه‌بندی - تعداد پل‌ها و دکل‌ها - طول و عرض و آب‌خور کشتی - ظرفیت و نوع کشتی - مشخصات قوه محرکه و سایر مشخصات کشتی - نام مالک و شماره کشتی.

ماده ۱۲- امضای سند ثبت کشتی - ترتیب ثبت و نگهداری آن.

سند ثبت کشتی باید به امضای مالک و یا نماینده او و همچنین سازمان بنادر و کشتیرانی برسد.

ماده ۱۳^۱ - حق الثبت

حق الثبت و سایر حقوقی که برای ثبت اسناد و مدارک کشتی باید پرداخت شود به شرح زیر است:

الف- حق الثبت

برای کشتی‌های کمتر از ۵۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۵۰۱ تا ۱,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۱,۰۰۱ تا ۱,۵۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل چهل میلیون (۴۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۱,۵۰۱ تا ۲,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل شصت میلیون (۶۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۲,۰۰۱ تا ۲,۵۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل هشتاد میلیون (۸۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۲,۵۰۱ تا ۳,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۳,۰۰۱ تا ۴,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل یکصد و بیست میلیون (۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۴,۰۰۱ تا ۵,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل یکصد و چهل میلیون (۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۵,۰۰۱ تا ۶,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل یکصد و شصت میلیون (۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۶,۰۰۱ تا ۷,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل یکصد و هشتاد میلیون (۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۷,۰۰۱ تا ۸,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۸,۰۰۱ تا ۹,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل دویست و بیست میلیون (۲۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های ۹,۰۰۱ تا ۱۰,۰۰۰ تن ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل دویست و چهل میلیون (۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

برای کشتی‌های از ۱۰,۰۰۱ تن به بالا ظرفیت غیرخالص ثبت شده معادل سیصد میلیون (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال.

ب- حق تجدید ثبت کشتی‌ها به مأخذ پنجاه درصد (۵۰٪) حق‌الثبت مندرج در بند (الف) است.

پ- هزینه ثبت تغییرات در گواهینامه‌ها مبلغ چهار میلیون (۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای هر تغییر در مشخصات یا خصوصیات کشتی یا اجزای آن می‌باشد.

ت- هزینه صدور المثنای گواهینامه ثبت کشتی به مأخذ سی درصد (۳۰٪) حق‌الثبت همان کشتی است.

ماده ۱۴- تغییرات در ظرفیت کشتی‌ها.

هرگونه تغییری در ظرفیت مسافربری و یا باربری کشتی باید کتباً به اطلاع سازمان بنادر و کشتیرانی برسد اینگونه تغییرات نیز باید در دفتر رسمی ثبت کشتی‌ها و درس سند ثبت کشتی و نسخه دوم آن قید گردد.

ماده ۱۵- گواهینامه‌های فنی کشتی.

کشتی در صورتی ممکن است در ایران به ثبت برسد که گواهینامه‌های فنی آن توسط سازمان بنادر و کشتیرانی و یا یکی از مراجع صلاحیت‌دار بین‌المللی که صلاحیت آن مورد قبول سازمان بنادر و کشتیرانی است صادر شده باشد.

ماده ۱۶- گواهینامه ثبت موقت.

نمایندگان کنسولی ایران می‌توانند با کسب اجازه از سازمان بنادر و کشتیرانی به استناد گواهینامه‌های فنی صادره از طرف یکی از مؤسسات صلاحیت‌دار بین‌المللی مذکور در ماده فوق گواهینامه ثبت موقت جهت کشتی‌هایی که در ایران به ثبت خواهند رسید صادر نمایند.

اعتبار اینگونه گواهینامه‌های ثبت موقت متناسب با مدت مسافرت کشتی به یکی از بنادر ایران جهت انجام تشریفات ثبت خواهد بود و نباید از شش ماه تجاوز کند.

رونوشت گواهینامه ثبت موقت باید به اداره ثبت کشتی‌های سازمان بنادر و کشتیرانی ارسال شود و اصل گواهی ثبت موقت باید به سازمان بنادر و کشتیرانی تسلیم شود.

ماده ۱۷^۱ - آثار عدم ثبت کشتی در مورد ماده فوق چنانچه کشتی به موقع به ثبت نرسد و یا اسناد قبلی به موقع تسلیم نگردد کشتی حق بر افراشتن پرچم جمهوری اسلامی ایران را نخواهد داشت و مالک کشتی بر طبق مقررات ماده ۱۹۰ این قانون به پرداخت جریمه محکوم و موظف به تسلیم اسناد کشتی می‌باشد مفاد این ماده در مورد اسناد مفقود لازم‌الرعايه نخواهد بود.

ماده ۱۸ - کشتی‌های در دست ساختمان.

کشتی‌های در دست ساختمان (موضوع ماده ۵ این قانون) باید موقتاً به ثبت برسد و گواهینامه ثبت موقت جهت آن‌ها صادر گردد.

کارخانه سازنده کشتی موظف است اظهارنامه‌ای مشتمل بر شماره ردیف و مشخصات تفصیلی کشتی جهت ساختمان تهیه و به سازمان بنادر و کشتیرانی تسلیم نماید.

پس از اینکه کشتی در دست ساختمان آزمایش و تحویل مالک گردید گواهینامه ثبت موقت باطل و مسترد خواهد شد.

ماده ۱۹ - تغییر در ساختمان کشتی.

در صورت تغییر اساسی در ساختمان کشتی اظهارنامه جدیدی باید به سازمان بنادر و کشتیرانی یا نمایندگان کنسولی ایران تسلیم و توضیحات کافی فنی راجع به ضرورت تغییرات مذکور در آن داده شود سازمان مزبور پس از رسیدگی به مدارک اظهارنامه اقدام به اصلاح اسناد مربوطه خواهد نمود.

در صورتی که اظهارنامه مزبور به نمایندگان کنسولی ایران تسلیم شود مقامات مزبور مکلف‌اند اظهارنامه را در اسرع وقت به سازمان بنادر و کشتیرانی ارسال دارند. هرگاه متقاضی اسنادی به تصدیق مقامات صلاحیت‌دار بین‌المللی که مورد تأیید سازمان بنادر و کشتیرانی باشد ارائه نماید اداره ثبت کشتی به استناد اسناد مزبور اقدام به اصلاح اسناد مربوطه خواهد نمود.

ماده ۲۰- احکام و قرارهای قضایی.

هرگونه قرار یا آرای لازم‌الاجرای صادره از دادگاه‌ها که در حقوق عینی کشتی تغییری دهد (به استثنای حقوق ممتاز) باید در دفتر ثبت کشتی و اسناد آن قید گردد.

مأمورین مکلف به ثبت و انعکاس دادن مراتب فوق اگر در انجام وظیفه در این مورد تسامح نمایند به کیفر مقرر در ماده ۱۹۰ این قانون محکوم خواهند شد. هرگاه ثابت شود که مأموری تعمداً از انجام دادن وظیفه مزبور خودداری نموده است مجازات او از شش ماه تا سه سال حبس تأدیبی و پرداخت خسارت ناشیه از این عمل خواهد بود.

ماده ۲۱- ابطال ثبت و سلب تابعیت کشتی‌های ایرانی.

در موارد ذیل ثبت کشتی باطل و تابعیت آن سلب می‌گردد:

۱- در صورتی که شرایط ثبت کشتی و حق برافراشتن پرچم جمهوری اسلامی ایران از بین رفته باشد.

۲- در صورتی که کشتی مفقود و یا توسط دزدان دریایی و یا در نتیجه عملیات خصمانه تصرف شده باشد.

۳- در صورتی که کشتی متلاشی شده و از حَیْز انتفاع افتاده باشد.

۴- در صورتی که مالک کشتی را رها کرده باشد.

تقاضای ابطال ثبت و سلب تابعیت کشتی باید توسط سازمان بنادر و کشتیرانی از دادگاه دریایی به عمل آید در موارد فوق سند ثبت و تابعیت کشتی باید منتها ظرف سی روز به اداره ثبت کشتی‌های سازمان بنادر و کشتیرانی یا نمایندگان کنسولی ایران مسترد گردد.

ماده ۲۲- فقدان اسناد- صدور المثنی.

در صورتی که سند ثبت کشتی مفقود شده باشد مالک باید فوراً مراتب را به سازمان بنادر و کشتیرانی اعلام و اظهارنامه‌ای حاکی از این موضوع تسلیم دارد. سازمان بنادر و کشتیرانی پس از رسیدگی المثنای سند ثبت کشتی را صادر خواهد نمود.

ماده ۲۳- تغییر نام کشتی.

نام کشتی ممکن است بنا به تقاضای مالک تغییر یابد و در این مورد سازمان بنادر و کشتیرانی می‌تواند با تعویض نام کشتی موافقت کند و به هزینه متقاضیان تغییر نام را در سه نوبت به فواصل یک ماه در روزنامه رسمی کشور و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز آگهی نماید.

چنانچه کشتی در رهن باشد موافقت مرتهن در تغییر نام ضروری است و تغییر نام اثری در حقوق او و سایر اشخاص ذی‌نفع نخواهد داشت.

ماده ۲۴- انتقالات و معاملات کشتی.

الف^۱- ثبت کلیه انتقالات و معاملات و اقاله راجع به عین کشتیهای مشمول این قانون و همچنین منافع آنها در صورتی که مدت آن زائد بر دو سال باشد در داخل کشور اجباری است و منحصراً وسیله دفاتر اسناد رسمی که برای این کار از طرف سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اجازه مخصوص دارند انجام می‌شود و در صورتی که معاملات مزبور در خارج از کشور صورت گیرد انجام معامله طبق مقررات کشور محل وقوع آن باید توسط نزدیکترین نماینده کنسولی ایران به محل معامله گواهی و مراتب در دفتر کنسولگری نیز منعکس و ظرف ۱۵ روز به سازمان بنادر و کشتیرانی اعلام شود.

ب- اداره کل ثبت اسناد و املاک نماینده‌ای در سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد داشت که ثبت انتقالات و معاملات مزبور را در دفاتر خود منعکس خواهد نمود.

ج- فروش و یا انتقال تمام و یا قسمتی از کشتی که در ایران به ثبت رسیده است اعم از اینکه انتقال ارادی یا قهری باشد تغییری در تابعیت کشتی نمی‌دهد به شرط آنکه حد نصاب مندرج در بند الف ماده یک این قانون و شرایط دیگر رعایت شود.

د- کلیه معاملات مربوط به فروش، انتقال و رهن کشتی باید در اسناد ثبت و تابعیت کشتی هر دو قید گردد.

ه- مالک کشتی ایرانی که کشتی خود را در ایران و یا خارج از کشور به رهن گذاشته است نمی‌تواند قبل از فک رهن و یا بدون اجازه مرتهن یا بدون تأمین حق مرتهن کشتی خود را به فروش رساند. در صورت تخلف از حکم مزبور معامله انجام شده نافذ نخواهد بود.

و- دفاتر اسناد رسمی و یا مأمورین کنسولی ایران در خارج که از مقررات این ماده تخلف ورزند علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده ۲۰ این قانون مسئول پرداخت کلیه خسارات وارده نیز خواهند بود. آیین‌نامه اجرایی مربوط به این ماده به‌وسیله سازمان بنادر و کشتیرانی و وزارت دادگستری تنظیم و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۵^۱ - آگهی فروش کشتی.

در مورد فروش کشتی‌های تابع ایران سازمان بنادر و دریانوردی مکلف است انجام معامله را در روزنامه رسمی کشور و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز در سه نوبت و هر نوبت به فاصله ده روز آگهی نماید. هزینه آگهی‌ها توسط مرجع قانونی که وقوع معامله را ثبت می‌کند در موقع انجام معامله از فروشنده دریافت می‌گردد.

ماده ۲۶ - حق بازرسی اسناد کشتی.

مأمورین مجاز دولت می‌توانند در هر موقع به اسناد کشتی رسیدگی نمایند. در صورتی که فرمانده کشتی از ارائه اسناد خودداری نماید بر طبق مقررات ماده ۱۹۰ این قانون محکوم به پرداخت جریمه نقدی خواهد شد.

ماده ۲۷ - اظهارات خلاف واقع.

هرگاه مالک یا نماینده او در مورد ثبت کشتی اظهارات غلط و خلاف واقع بنماید دادگاه بر طبق مقررات ماده ۱۹۰ این قانون با او رفتار خواهد کرد.

ماده ۲۸ - ثبت کشتی‌ها و شناورها.

ثبت کشتی‌ها و شناورهایی که مشمول مقررات این قانون نیستند طبق مقرراتی که از طرف هیئت وزیران تصویب و به مورد اجرا گذاشته می‌شود انجام خواهد گرفت.

فصل دوم: حقوق ممتاز

ماده ۲۹- حقوق ممتاز.

حقوق مشروحه ذیل نسبت به کشتی و نسبت به کرایه حمل در سفری که این حقوق طی آن ایجاد شده و نسبت به ملحقات کشتی و ملحقات کرایه حمل (موضوع ماده ۳۵) که از شروع سفر ایجاد شده است ممتاز تلقی می‌شود:

۱- هزینه‌های دادرسی و مخارجی که برای حفظ منابع مشترک طلبکاران به‌منظور حفاظت کشتی یا فروش آن و تقسیم حاصل فروش به عمل آمده و همچنین حقوق و عوارض بندری که بر طبق فهرست سازمان بنادر و کشتیرانی قانوناً باید پرداخت گردد و سایر حقوق و عوارض عمومی مشابه و همچنین هزینه حفاظت کشتی پس از ورود به آخرین بندر.

۲- مطالبات ناشی از قرارداد استخدام فرمانده- ملوانان و سایر کارکنان کشتی.

۳- اجرت و هرگونه پرداخت مربوط به نجات و کمک در دریا و آن قسمت از خسارات مشترک دریایی که به عهده کشتی است.

۴- خسارات ناشی از تصادم و سایر سوانح کشتیرانی همچنین خسارات وارده به تأسیسات بندری و کارگاه‌های تعمیر کشتی و راه‌های آبی قابل کشتیرانی و خسارات ناشی از صدمات بدنی وارد شده به مسافری و کارکنان کشتی و خسارات فقدان یا آسیب دیدن کالای کشتی و اثاث مسافری.

۵- مطالبات ناشی از قراردادهای عملیاتی که فرمانده در خارج از بندر پایگاه بر طبق اختیارات قانونی خود برای تأمین احتیاجات واقعی از نظر حفظ کشتی یا امکان ادامه سفر انجام می‌دهد خواه فرمانده مالک کشتی باشد یا نباشد و خواه طلبکار فرمانده و یا تدارک‌کننده مایحتاج کشتی یا تعمیرکننده کشتی یا وام‌دهنده و یا پیمانکار دیگری باشد.

اشخاصی که احتیاجات مذکور در این بند را فراهم می‌نمایند هرگاه اطلاع داشته باشند و یا بتوانند با توجه و دقت معمولی اطلاع حاصل کنند که فرمانده مجاز در اقدامات مزبور نبوده مطالبات آن‌ها از حقوق ممتاز محسوب نخواهد شد.

ماده ۳۰- رجحان حقوق ممتاز.

حقوق ممتاز مندرج در ماده قبل نسبت به حقوق ناشی از رهن کشتی و

همچنین بر سایر حقوق ممتاز مندرج در قوانین دیگر رجحان دارد.

ماده ۳۱- کیفیت مطالبه حقوق ممتاز.

صاحبان حقوق ممتاز می‌توانند در تقسیم حاصل فروش اموال و اشیای موضوع حقوق ممتاز تمام مبلغ طلب خود را بدون توجه به مقررات تجدید مسئولیت مالکین کشتی مذکور در فصل پنجم این قانون و بدون کسر هیچ‌گونه مبلغی مطالبه نمایند. ولی در هر حال سهمی که از حاصل فروش به آن‌ها می‌رسد از آنچه در مقررات فصل مذکور مصرح است بیشتر نخواهد بود.

ماده ۳۲- آثار عدم پرداخت حقوق ممتاز.

در صورت عدم پرداخت حقوق ممتاز ذی‌نفع می‌تواند به‌وسیله دادگاه حقوق خود را مطالبه و استیفای حقوق خود را از فروش اموال یا کشتی که نسبت به آن حقوق ممتاز وجود دارد درخواست نماید.

دادگاه درخواست و مدارک آن را به خواننده ابلاغ و به‌علاوه به‌منظور اطلاع اشخاص ذی‌نفع خلاصه آن را در ظرف ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ (هر ۵ روز یک‌بار) در روزنامه رسمی و یکی از جراید کثیرالانتشار مرکز آگهی می‌نماید.

پس از انقضای ۱۵ روز از تاریخ آخرین آگهی دادگاه به دادخواست و اعتراضات واصله رسیدگی و حکم مقتضی صادر می‌نماید و در صورت احراز صحت دعوی هرگاه استیفای طلب از سایر اموال سهل‌البیع محکوم علیه میسر نباشد دادگاه دستور به فروش اموالی که نسبت به آن حقوق ممتاز وجود دارد خواهد داد. رأی دادگاه به‌جز فروش کشتی قطعی است.

در صورتی که دادگاه دستور به فروش کشتی صادر نماید این دستور سه نوبت متوالی در روزنامه رسمی و یکی از جراید کثیرالانتشار مرکز منتشر خواهد شد محکوم‌علیه و هر متضرر دیگری از این دستور ظرف یک ماه از تاریخ انتشار آخرین آگهی در صورتی که معادل محکوم به وجه نقد در صندوق دادگستری یا تضمین بانکی بسپارد می‌تواند به رأی مزبور اعتراض نماید در این صورت اجرای حکم دادگاه تا پایان رسیدگی به اعتراض متوقف خواهد شد و رأیی که پس از رسیدگی به اعتراض صادر می‌شود قطعی است. رسیدگی در هر دو مرحله به‌طور فوق‌العاده و خارج از نوبت انجام می‌شود.

ماده ۳۳- کیفیت پرداخت در صورت وجود رهن.

در صورتی که نسبت به کشتی علاوه از حقوق ممتاز حقوق عینی هم موجود باشد ابلاغ دادخواست به دارندگان حقوق مزبور نیز لازم است. هرگاه پس از صدور حکم بین اشخاصی که ذی حق شناخته شده‌اند ظرف یک ماه مقرر در ماده ۳۲ نسبت به فروش و تقسیم وجوه حاصل از آن توافق نشود با رعایت مواد ۳۶ و ۳۷ بدو حق دارندگان حقوق ممتاز و بعداً حقوق سایرین تأدیه خواهد شد. در صورت عدم دسترسی به هر یک از دارندگان حق وجوه مربوطه به نام آن‌ها در صندوق ثبت اسناد و املاک تودیع خواهد شد.

ماده ۳۴- مطالبات ممتاز مؤسسات دولتی.

مطالبات ممتاز مربوط به مؤسسات دولتی آنچه مربوط به اعمال تصدی دولت است طبق مقررات این قانون و آنچه مربوط به اعمال حاکمیت دولت است طبق مقررات مربوط به وصول مالیات‌ها وصول خواهد شد.

ماده ۳۵- ملحقات کشتی و ملحقات کرایه حمل ملحقات کشتی و ملحقات کرایه حمل مندرج در ماده ۲۹ عبارت است از: ۱- گرامت قابل مطالبه مالک بابت خسارات مادی وارده به کشتی که جبران نشده باشد و یا خسارات از دست دادن کرایه حمل که به کشتی تعلق می‌گرفته است.

۲- سهم مالک کشتی بابت خسارات مشترک دریایی از زیان‌های مادی وارده به کشتی که جبران نشده باشد و یا خسارات از دست دادن کرایه حمل که به کشتی تعلق می‌گرفته است.

۳- حق الزحمه مالک کشتی بابت کمک یا نجات در دریا تا پایان سفر پس از کسر وجوهی که باید در این مورد به فرمانده و سایر اشخاصی که در خدمت کشتی هستند پرداخت شود.

وجوه پرداختی بابت حمل و احیاناً وجوهی که بر طبق مقررات مذکور در فصل پنجم این قانون قابل پرداخت باشد نیز در حکم کرایه حمل است. وجوه متعلقه به مالک کشتی بابت قراردادهای بیمه و جوایز و کمک‌های ملی جزء ملحقات کشتی یا ملحقات کرایه حمل محسوب نمی‌شود.

حقوق ممتاز پیش‌بینی شده به نفع اشخاصی که در خدمت کشتی هستند بدون رعایت مفاد بند ۲ از ماده ۲۹ شامل تمام کرایه حمل ناشی از کلیه سفرهایی است که کشتی در مدت اعتبار همان قرارداد استخدام انجام داده است. **ماده ۳۶-** حق تقدم مطالبات.

مطالبات مختلف مربوط به یک واقعه همزمان فرض می‌شود. مطالبات ممتاز ناشی از آخرین سفر مقدم بر مطالبات سفرهای قبلی است ولی مطالبات ناشی از یک قرارداد استخدامی که برای چندین سفر منعقد شده باشد با مطالبات مربوط به آخرین سفر از حیث امتیاز مساوی خواهد بود. مطالبات مذکور در بندهای ماده ۲۹ که در یک ردیف هستند دارای حقوق ممتاز متساوی می‌باشند و در صورت عدم کفایت برای تأدیة وجوه مطالبات به نسبت طلب بین بستانکاران تقسیم خواهد شد. مطالبات مربوط به یک سفر به ترتیب مندرج در ماده ۲۹ مشمول حق ممتاز خواهد بود. مطالبات مندرج در هر یک از بندهای ۳ و ۵ ماده ۲۹ به ترتیب عکس تاریخ ایجاد پرداخت خواهد شد. **ماده ۳۷-** حق ممتاز در مورد هزینه انتقال بقایای کشتی.

در مواردی که کشتی یا شناورهای مغروق یا مصدوم و یا بقایای آن‌ها موجب مزاحمت کشتیرانی گردند و مالک از انتقال آن‌ها و رفع موانع خودداری نماید سازمان بنادر و کشتیرانی می‌تواند آن‌ها را به هزینه خود به محل مناسبی انتقال داده و در صورت عدم پرداخت هزینه‌های مربوطه از طرف مالک آن‌ها را توقیف و به فروش رسانیده و مطالبات خود را با رعایت مفاد مواد ۲۹ و ۳۶ این قانون و مقدم بر سایر طلبکاران از حاصل فروش تأمین نماید. **ماده ۳۸-** آثار انتقال مالکیت.

انتقال مالکیت کشتی تأثیری در حقوق ممتاز نخواهد داشت.

ماده ۳۹- مدت مرور زمان

الف- دارنده حقوق ممتاز چنانچه ظرف مدت یک سال در مقام استیفای حقوق ممتاز بر نیاید حق امتیاز خود را از دست خواهد داد. در مورد مطالبات ناشی از تهیه مایحتاج کشتی مندرج در بند ۵ ماده ۲۹ مدت مزبور شش ماه است.

ب- شروع مدت مذکور به ترتیب ذیل است:

- ۱- در مورد حق الزحمه مربوط به کمک و نجات در دریا از روزی است که عملیات مربوط به آن خاتمه می‌یابد.
- ۲- در مورد خسارت ناشی از تصادم و سایر سوانح و آسیب جسمانی از روزی است که خسارت وارد شده است.
- ۳- در مورد فقدان یا خسارات محمولات و اثاث از روزی است که محمولات یا اثاث تحویل داده شده و یا بایستی تحویل داده شده باشد.
- ۴- در مورد تعمیر و تهیه مایحتاج کشتی و سایر موارد پیش‌بینی شده در بند ۵ ماده ۲۹ از روزی است که طلب ایجاد شده است.
- ۵- در سایر موارد از روزی است که دین از لحاظ مدت و جهت دیگر قابل مطالبه باشد.

ج- تقاضای مساعده یا وجه علی‌الحساب از طرف کارکنان کشتی مندرج در بند ۲ ماده ۲۹ تابع حکم این ماده نیست و قابل مطالبه تلقی نمی‌شود.

د- هرگاه توقیف کشتی در دریای ساحلی کشوری که اقامتگاه یا مرکز عملیات مدعی است مقدور نباشد دادگاه می‌تواند مهلت‌های فوق را از روز ایجاد طلب حداکثر برای مدت سه سال تمدید نماید.

ه- حق رجحان نسبت به کرایه حمل کشتی تا زمانی ممکن است که کرایه وصول نشده یا وجوه آن در ید فرمانده یا نمایندگان مالک کشتی باشد. نسبت به ملحقات کرایه حمل نیز به همین ترتیب عمل خواهد شد.

ماده ۴۰- تعمیم مقررات.

مقررات مذکور در این فصل در مورد کشتی‌هایی که توسط شخصی غیر از مالک اداره و بهره‌برداری شده و یا وسیله مستأجر اصلی مورد بهره‌برداری قرارگیرد نیز لازم‌الاجرا است به استثنای مواردی که از مالک به‌طور غیرقانونی خلع ید شده و یا طلبکار حسن نیت نداشته باشد.

ماده ۴۱- حق رجوع به فروشنده.

دارندگان حقوق ممتاز ظرف سه ماه از تاریخ آخرین آگهی فروش کشتی موضوع ماده ۲۵ حق رجوع به فروشنده را خواهند داشت.